

Kraak de code

Leerlingenboekje groep 7/8

Naam: _____

Klas: _____

Welkom in het Nederlands Zilvermuseum Schoonhoven!

Goed dat je er bent. Dan kun je ons meteen helpen. In het museum staat een kluis met zilveren broodjes. (blokken zilver) Wij zijn de code kwijt. Help ons de code te vinden!

Hoe ga je te werk?

In de Zilverzaal is van alles te zien en te ontdekken. Deze zaal vind je op de eerste verdieping. Speur rond, volg de *aanwijzingen* in dit boekje en voer alle opdrachten uit, één voor één.

Kruis telkens het *goede antwoord* aan. Bij elk antwoord staat een cijfer. Deze cijfers vul je in op de laatste pagina van dit boekje, op de puzzelbalk. Dit levert je dan uiteindelijk de oplossing op. Succes!

Je zoektocht begint aan het begin van de Zilverzaal op de 1e verdieping, bij de oude werkplaats.

Zilver wordt in de grond gevonden als erts. Dat ziet eruit als een brok steen.

1. Kijk maar eens in de rechter microscoop.

Zie je het zilver?

Kijk ook eens naar de foto's en beantwoord de volgende vraag:

3 Zilver ligt gewoon als steen op de grond

0 Zilver komt uit mijnen

De smid

Op de foto's en de film zie je zilversmeden aan het werk.

Als je zilver- of goudsmid wilt worden, kan je naar de Vakschool in Schoonhoven. Vroeger ging je in de leer bij een meester. Hij leerde je stap voor stap het vak. Je mocht jezelf meester noemen, als je aan het eind van je opleiding je meesterproef goed had gemaakt. Dit is eigenlijk een praktisch eindexamen. Hier is een werkplaats van de zilversmid nagebouwd. Op de begane grond zie je echte smeden aan het werk.

- *Wist je dat Schoonhoven al in de 17e eeuw een zilversmid had, dus bijna 400 jaar geleden?*
- *Wist je dat smeden, net als andere ambachtlieden, samen in een zogenaamd gilde zaten? Zo'n gilde lette erop dat er geen oplichters waren en dat er geen nepwerk werd gemaakt.*

De werkplaats ligt vol met gereedschap. Waarvoor gebruikte de smid dat allemaal?

5 De smid kon met dit gereedschap zijn zilverwerk op allerlei manieren versieren: lijntjes krassen, uitdeuken, figuurzagen enzovoort

8 De smid werkte in zijn werkplaats vaak samen met mannen die heel andere beroepen hadden: meubelmakers, tandartsen enzovoort

2. Ga naar de wand met de kluisen

Open de kluisen die geen slot hebben en lees de teksten. Beantwoord daarna de volgende vraag:

Een smid moest kunnen bewijzen dat hij het zilverwerk had gemaakt, zodat iedereen kon zien dat het geen nep was. Hoe deed hij dat?

- 0 Hij schreef er zijn naam op met onuitwisbare inkt
- 9 Hij zette er zijn meesterteken op, een soort stempel of brandmerk
- 6 Hij wikkelde het in een brief, waarop hij zijn naam en de datum zette

3. Loop naar de juwelierswinkel, achterin de zaal

Een juwelierswinkel van zo'n 100 jaar geleden. Allemaal prachtige zilveren voorwerpen te koop. Niet zomaar voor iedereen natuurlijk; alleen rijke mensen werden hier persoonlijk ontvangen en konden op hun gemak de spullen bekijken.

Hier kon een (verloofd) stel een groot deel van de uitzet aanschaffen. Wat is een uitzet?

- 5 Alles wat je nodig hebt in een huishouden: servies, bestek, enzovoort
- 6 Uitzet is een oud woord voor feestelijk diner

4. Ga nu naar het begin van de lange tafel.

Lang geleden, in de middeleeuwen en ook nog daarna, gingen de mensen anders aan tafel dan nu. Ze aten van een houten plank, een teljoor. Er bestonden nog geen vorken, je at met je handen of prikte het eten aan de punt van een mes. Iedereen nam zijn eigen mes mee.

Pas veel later, vanaf de 18e eeuw, werd de vork normaal en kwamen er mooie serviezen van porselein of zilver; de mensen zorgden dat borden, kopjes en schalen goed bij elkaar pasten. Tafels werden prachtig aangekleed, met mooie zilveren voorwerpen: kandelaars, vazen met bloemen, of een 'middenstuk' (een pièce de milieu). Kijk maar eens goed naar de lange tafel. Je ziet in de loop van de eeuwen de hoeveelheid bestek groeien van één mes naar meerdere messen, vorken en lepels.

In welke periode (eeuw) ligt er alleen een mes en lepel naast het bord?

- 8 16e eeuw
- 1 17e eeuw
- 7 18e eeuw

Er waren veel regels aan tafel: niet in je neus of oren peuteren! Niet boeren en spugen!

5. Zoek in de tafel de tafel etiquette test op.

Hoeveel van de vragen kun jij in één keer goed beantwoorden?

Vul in: _____

Kun je zelf een etiquette bedenken voor aan tafel?

Op de tafel zie je in het midden een heel groot zilveren object, we noemen dat een middenstuk.

Waar werd zo'n pièce de milieu, een middenstuk, voor gebruikt?

- 5 Het was vooral een hoge fruitschaal, zodat de mensen die stonden makkelijk bij het fruit konden.
- 3 Het was een kunstwerk, vaak door de heer des huizes gemaakt. Hij wilde dit dan graag aan zijn gasten laten zien.
- 4 Het was vooral een decoratiestuk, een pronkstuk.

6. Zoek de vitrine met 'Opscheppers'.

In de vitrine met de Opscheppers zijn veel verschillende soorten bestek te zien. Soms kun je heel goed zien waarvoor het werd gebruikt, soms wat minder goed.

Speel het spel aan de zijkant van de vitrine: welk bestek hoort bij welk product?

(Druk op beide knoppen. Als het groene lampje gaat branden is het antwoord goed).

Hoeveel antwoorden had je in een keer goed? _____

Kun je de voorwerpen ook terug vinden in de vitrine?

7. Zoek de vitrine die over thee gaat

Vind jij thee lekker? Thee wordt gemaakt van gedroogde bladeren van de theeplant.

Thee komt oorspronkelijk uit China. Daar drinken de mensen het al honderden jaren. In Europa leerde men het pas in de 16de eeuw kennen, toen ontdekkingsreizigers het op hun verre reizen mee naar huis namen. Toen was thee nog erg duur, en dachten mensen dat het een medicijn was.

Pas tegen het einde van de 17de eeuw kwam er op de schepen van de VOC veel thee mee, en werd het een normaler, goedkoper drankje. Toen kwam er ook vraag naar mooie theeserviezen.

In de rechter zijkant van de vitrine zie je naast de theezakjes ook een doosje met sleutel. Waar denk je dat dit doosje voor was?

- 7 Hier werden de koekjes bij de thee in bewaard. Door het slot konden kinderen niet stiekem van de koekjes snoepen
- 0 Hier werd de thee in bewaard. Thee was vroeger heel duur en moest dus veilig worden opgeborgen.

8. Ga naar de vitrine 'Wat zit erin?'

In deze vitrine zie je vooral voorwerpen waar iets in kan.

Een moderne bloemenvaas, _____ ,

Vul zelf nog enkele voorwerpen in: _____ ,

_____ , _____ ,

Maar je ziet ook andere, moderne voorwerpen. Zie je die rode 'molen'?

Zilversmeden maken tegenwoordig ook voorwerpen, niet om te gebruiken maar als kunst. Dat komt omdat steeds minder mensen zilveren gebruiksvoorwerpen aanschaffen.

De zilversmeden maken nu dus ook andere voorwerpen. Veel sieraden maar bijvoorbeeld ook een zilveren beschermhoes voor je mobiele telefoon. Heb je die al kunnen vinden?

In de linkerzijde van deze vitrine zit een spel: welk voorwerp hoort in welke verpakking. Speel het spel. Als het lampje groen wordt is je antwoord goed.

Hoeveel antwoorden had jij in 1 keer goed? _____

9. Als je tijd over hebt: in de tafel zitten nog twee quizzen. Test daar je kennis van zilver.

Je kunt ook nog even kijken naar de vitrines die je nog niet hebt gezien.

Zo kun je nog muziek horen bij de vitrines 'Eeuwige roem' en 'Geloof', of zien welke spulletjes mannen en vrouwen vroeger en nu mooi vinden in de vitrine met rode en blauwe handen.

- Heb je de overval al gezien in één van de kluizen?
- Het muziekje gehoord bij de bijtringen en rammelaars?
- Kortom, kijk nog even rond totdat het tijd is.

De cijfers bij de juiste antwoorden op de vragen zijn:

Puzzelbalk: (vul in)

Ga naar de kluis onder met cijferslot in de kluizenwand.

- Druk op toets C.
- Toets het 1e 3e 5e en 7e cijfer dat hierboven staat in bij de kluis. Draai aan de knop.
- Gaat hij open? Zijn er broodjes zilver? Jullie hebben gewonnen.

Laat de code snel zien aan de leerkracht of begeleider. Aan het einde van het bezoek krijg je een klein cadeautje als dank.

Tot ziens!